

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII/168/2013
Rady Gminy w Łukcie
z dnia 30 sierpnia 2013 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
w Gminie Łukta
NA LATA 2013 – 2016**

Łukta, 2013 r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	3
2. Analiza sytuacji rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Łukta.....	5
3. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	7
4. Cele i zadania Programu.....	9
5. Harmonogram realizacji Programu.....	11
6. Realizatorzy Programu.....	14
7. Spodziewane rezultaty Programu.....	15
8. Źródła finansowania Programu.....	15
9. Monitoring i ewaluacja Programu.....	15

Wstęp

Rodzina to niewielka, lecz elementarna komórka społeczna. To pierwotne środowisko wychowawcze człowieka. W jej ramach odbywa się proces kształtowania jego osobowości, charakteru, postaw, wyobrażenia o otaczającym świecie. Rodzina pozwala wypracować pewne mechanizmy funkcjonowania w społeczeństwie, normy zachowań, hierarchię wartości. To w niej człowiek nabywa szereg podstawowych umiejętności, uczy się tego, jak radzić sobie z problemami i trudnościami losu, współdziałania z innymi ludźmi. Przygotowuje ona człowieka do samodzielnej egzystencji, wprowadza go w dorosłe życie. Dorosłe życie naznaczone jest więc tym, co wynosi się z domu rodzinnego.

Rodzina jako instytucja społeczna z założenia powinna spełniać w życiu człowieka szereg istotnych i różnorodnych funkcji m.in.:

- prokreacyjną – mającą na celu zapewnienie ciągłości społeczeństwa,
- ekonomiczną – mającą na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych swoich członków; zapewnienie bytu oraz niezbędnych dóbr materialnych,
- opiekuńczą – mającą na celu zapewnienie poczucia bezpieczeństwa u członków rodziny, wsparcia, opieki i troski w różnych sytuacjach życiowych,
- wychowawczą – mającą na celu ukształtowanie młodego człowieka, jego poglądów, charakteru, osobowości, wrażliwości społecznej; wypracowanie określonych zachowań, nawyków, hierarchii wartości; ukierunkowanie młodego człowieka,
- socjalizacyjną – polegającą na przygotowaniu dziecka do dorosłego życia, do funkcjonowania w społeczeństwie, do pełnienia różnych ról społecznych, do współdziałania z innymi ludźmi,
- psychologiczną – mającą na celu zaspokojenie potrzeb psychicznych człowieka; umożliwienie i wspieranie jego rozwoju psychicznego; zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji; wykształcenie u dziecka poczucia własnej wartości, umiejętności wyrażania emocji,
- stratyfikacyjną – polegającą na zapewnieniu dzieciom określonej pozycji w społeczeństwie; zapewnieniu statusu społecznego.

Stworzenie prawidłowo funkcjonującej rodziny, czyli rodziny spełniającej swoje funkcje oraz zapewniającej dzieciom poczucie bezpieczeństwa na wielu płaszczyznach jest niezmiernie trudne. Wiele współczesnych rodzin z różnych powodów nie jest w stanie sprostać tym wymaganiom. Mówi się wówczas o tzw. rodzinach niewydolnych wychowawczo bądź o rodzinach dysfunkcyjnych. Są to środowiska, których funkcjonowanie wyraźnie odbiega od powszechnie przyjętych standardów. To rodziny, w których życiowe

potrzeby dziecka nie są zaspokajane bądź zaspokajane są jedynie w niewielkim stopniu. To rodziny, które nie realizują swoich naturalnych funkcji bądź realizują jedynie niektóre z nich. Zaburzenia te wpływają na ich członków i przejawiają się m.in. problemami w kontaktach z innymi ludźmi, niezaradnością w sprawach życia codziennego, brakiem umiejętności radzenia sobie z przeciwnościami losu i problemami wychowawczymi. Występowanie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo to składowa wielu czynników, wynikających zarówno z problemów istniejących wewnątrz danej rodziny (np. brak jednego rodzica, wielodzietność, ubóstwo, długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania, przemoc), jak i z uwarunkowań społecznych (np. upadek znaczenia instytucji małżeństwa, kryzys ekonomiczny, bezrobocie, migracje, wpływ otoczenia).

Zgodnie z art. 71 Konstytucji RP rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietnym i niepełnym, zapewnić należy szczególną pomoc ze strony władz publicznych. Zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w spełnianiu swoich funkcji, borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi określone zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy art. 3 ust.1 tej ustawy obowiązek wspierania rodzin z problemami spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Proces wspierania rodziny zmagającej się z trudnościami, polegający na pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, powinien być prowadzony za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem.

Realizacją zadań z zakresu szeroko pojętego wspierania rodzin i zabezpieczania ich potrzeb na terenie Gminy Łukta zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania podejmowane w ramach funkcjonowania Ośrodka mają na celu umożliwienie pokonania trudnych sytuacji życiowych rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć ich samodzielnie. Zmierzają one do przywrócenia rodzinom zdolności spełniania swoich funkcji. Niewątpliwie ważną rolę w procesie wspierania rodzin odgrywają pracownicy socjalni, mający kontakt z rodzinami dysfunkcyjnymi. Jednakże w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej rodzin na terenie Gminy Łukta GOPS współpracuje ze środowiskiem lokalnym, pedagogami szkolnymi, funkcjonariuszami Policji, kuratorami sądowymi: zawodowymi i społecznymi z Wydziału Rodzinnego i Karnego, pielęgniarkami środowiskowymi, placówkami leczniczymi, Sądami, Prokuraturą, Powiatowym Urzędem Pracy, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Kościołami, organizacjami pozarządowymi.

W ramach działalności z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Łukta funkcjonuje, powołany w 2011 r., Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie, z siedzibą i obsługą administracyjną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacją zadań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu wśród społeczności lokalnej oraz podejmowania inicjatyw na rzecz trzeźwości na terenie Gminy Łukta zajmuje się natomiast Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Specjalista ds. Profilaktyki i Uzależnień. W ramach tej działalności w Gminie Łukta realizowane są liczne Programy Profilaktyczne w szkołach podstawowych, gimnazjalnych oraz różne działania na rzecz środowiska. W latach 2010 – 2012 do GKRPA wpłynęło łącznie 9 wniosków o interwencję w stosunku do osób nadużywających alkoholu, z tego 3 osoby zostały zobowiązane sędownie do podjęcia leczenia.

Analiza sytuacji rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Łukta

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy w Łukcie w dniu 31.12.2012r. Gmina Łukta liczyła **4.521** mieszkańców.

Tabela 1. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Łukta w latach 2010 – 2012

lata	ludność w Gminie Łukta (dane z UG)	osoby objęte pomocą społeczną	% wszystkich mieszkańców Gm. Łukta	liczba rodzin objętych pomocą społeczną
2010	4515	860	19	418
2011	4507	844	19	409
2012	4521	764	17	374

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukcie

W roku 2012 z różnych form pomocy skorzystało ogółem 317 rodzin, liczących 991 osób osoby, co stanowi **21,43%** wszystkich mieszkańców Gminy Łukta (tendencja spadkowa w stosunku do r. 2011 - o 77 osób tj. o 14 rodzin). Znaczna część beneficjentów pomocy społecznej to rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną (w tym praca socjalna)

		2010		2011		2012	
		ogółem	w tym: na wsi	ogółem	w tym: na wsi	ogółem	w tym: na wsi
Rodziny z dziećmi		197	197	201	201	148	148
liczba dzieci	1	53	53	67	67	48	48
	2	69	69	71	71	50	50
	3	51	51	33	33	26	26
	4	12	12	16	16	17	17
	5	7	7	7	7	4	4
	6	3	3	4	4	2	2
	7 i więcej	2	2	3	3	1	1
w tym: rodziny niepełne		43	43	31	31	51	51
liczba dzieci	1	21	21	18	18	32	32
	2	15	15	7	7	12	12
	3	6	6	2	2	3	3
	4 i więcej	1	1	4	5	4	4

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukcie

Wśród ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2012 r. rodziny z dziećmi stanowiły 39,57 %, w tym rodziny niepełne to 13,64 % ogółu. W roku 2012 rodziny z jednym dzieckiem stanowiły 12,83%, rodziny z dwojgiem dzieci 13,37 %, rodziny z trojgiem dzieci 6,95% do wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną. Niewielki odsetek ogółu rodzin korzystających z pomocy stanowiły natomiast rodziny wielodzietne (rodziny z sześciorgiem i więcej dzieci to zaledwie 0,8 % ogółu rodzin, do których skierowano pomoc). W 2012 r. pomocą społeczną najczęściej obejmowane były rodziny niepełne z jednym dzieckiem, stanowiące 8,56 % wszystkich rodzin objętych pomocą. Rodziny niepełne z trojgiem, czworgiem i więcej dzieci to zaledwie 3,21 % rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Łukta w latach 2010 - 2012

Powód przyznania pomocy	2010 rok			2011 rok			2012 rok		
	ogółem rodziny		osób w rodzinach	ogółem rodziny		osób w rodzinach	ogółem rodziny		osób w rodzinach
		w tym na wsi			w tym na wsi			w tym na wsi	
Ubóstwo	239	239	812	227	227	778	222	222	736
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	42	219	41	41	207	34	34	183
Bezrobocie	170	170	612	166	166	602	167	167	597
Niepełnosprawność	27	27	74	38	38	89	33	33	75
Długotrwała choroba	113	113	433	93	93	297	59	59	171
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	54	54	281	50	50	258	42	42	184
Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	6	6	14	3	3	7	1	1	1
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	30	30	104	39	39	141	17	17	70
Przemoc w rodzinie	10	10	52	8	8	38	6	6	23
Zdarzenia losowe	1	1	5	1	1	7	3	3	7
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	5	5	5	4	4	4	6	6	6
Kłęsa żywiołowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Morągu

Powodami przyznania pomocy społecznej w latach 2010-2012 w Gminie Łukta były w szczególności: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz długotrwała choroba. W 2010 r. z powodu ubóstwa pomoc skierowano do

239 rodzin. Liczba ta jednak stopniowo zmniejszała się i w 2012 r. pomoc z uwagi na ubóstwo skierowano do 222 rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem GOPS z powodu bezrobocia utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Ze względu na niepełnosprawność największą liczbę rodzin objęto pomocą społeczną w roku 2011 (tendencja wzrostowa od 2010 roku). Tendencję spadkową w analizowanym okresie wykazała natomiast liczba rodzin objętych pomocą z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa (2010 r. – 42, 2011 r. – 41, 2012 r. – 34 rodzin). Istotnym powodem udzielenia pomocy społecznej była również bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego tytułu ulegała wahaniom (2010 r. - 54, 2011 r. – 50, 2012r. – 42 rodziny). Systematycznie zmniejszała się natomiast liczba rodzin objętych wsparciem GOPS z powodu długotrwałej choroby (2010 r. – 113, 2011 r. – 93, 2012 r. – 59 rodzin).

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która określiła obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Stosownie do art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci
4. finansowanie :
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające:
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
8. przekazywanie do biura informacji gospodarczej, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Wsparcie rodziny winno polegać w szczególności na: wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczej rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań (grup wsparcia, grup samopomocowych).

CELE PROGRAMU I ZADANIA

Cel główny oraz cele szczegółowe gminnego programu wspierania rodziny winny być zbliżone i w dużej części wynikać z priorytetowego dokumentu o zasięgu lokalnym w sferze polityki społecznej na terenie Gminy Łukta, czyli Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łukta na lata 2007-2017, przyjętej uchwałą nr XII/51/2007 Rady Gminy Łukta z dnia 28.08.2007r. Cele te winny odpowiadać specyfice oraz potrzebom rodzin z terenu Gminy Łukta ale również powinny stanowić ciągłość celów określonych na innych szczeblach samorządowych w naszym województwie, czyli stanowić powiązanie z celami zawartymi w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie ostródzkim na lata 2012-2014 oraz w wojewódzkim Programie Wspierania Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej w województwie Warmińsko- Mazurskim na lata 2013-2017 nad którym prace zostały rozpoczęte na podstawie uchwały nr XVI/304/12 Sejmiku Województwa warmińsko-Mazurskiego. Zbieżność tych celów nie będzie jednak pełna gdyż ustawodawca na kolejne szczeble administracji publicznej ustawą o Wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożył innego typu zadania.

Powiatowy Program Wspierania Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostródzkim na lata 2012-2014 za strategiczny cel postawił:

„Budowanie skutecznego systemu pieczy zastępczej”, cel ten ma być realizowany przez określenie celów szczegółowych:

- „Tworzenie warunków dla efektywnego rozwoju pieczy zastępczej”
- „Organizowanie systemu profesjonalnego poradnictwa – wsparcia dla rodzin, rodzin zastępczych i rodzinnych form pieczy zastępczej”,
- „Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin”,
- „Organizowanie systemu szkoleń”

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko Mazurskim na lata 2013-2017 na cel główny programu określił:

- „Wzrost umiejętności rodzin w pełnieniu podstawowych funkcji wspierających rozwój dzieci i młodzieży w województwie warmińsko- mazurskim”

Cele szczegółowe to:

- „Wzrost świadomości i wiedzy rodzin o swoich problemach i potrzebach oraz możliwościach poprawy funkcjonowania”
- „Wzrost poziomu zaspakajania potrzeb dzieci i rodzin w ramach pieczy zastępczej oraz adopcji”
- „Poprawa dostępu do informacji w zakresie oferowanych form pomocy dla rodzin

potrzebujących wsparcia”

- „Poprawa infrastruktury oraz wzrost liczby kadry specjalistycznej pomiotów wspierających rodzinę, funkcjonujących i nowotworzonych na poziomie lokalnym”
- „Poprawa współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny w środowiskach lokalnych”
- „Zwiększenie świadomości lokalnych samorządów o korzyściach społecznych i ekonomicznych wynikających ze wsparcia rodzin”

Cel główny Programu

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej w Gminie Łukta.

1. Cel szczegółowy:

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Cel operacyjny:

Wspieranie rodzin o niskich dochodach szczególnie z powodu wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, rodzin niepełnych.

Zadania:

- Aktywizacja zawodowa rodzin.
- Świadczenie pomocy społecznej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w szczególności w formie posiłków w placówkach oświatowych, zaopatrzenia dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne, wypłatę zasiłków i stypendiów szkolnych.
- Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich.
- Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką pomocy rodzinie w Gminie Łukta.

2. Cel szczegółowy:

Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, wieloprogowych, zagrożonych patologią w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Cel operacyjny:

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Zadania:

- Rozbudowa sieci/wzrost świadczeń w zakresie poradnictwa specjalistycznego w szczególności: prawnego - kierowanie do bezpłatnego poradnictwa, psychologicznego, rodzinnego oraz w formie pracy socjalnej dla rodzin naturalnych i zastępczych.

- Promowanie i inicjowanie rodzin zastępczych.
- Promocja i realizacja programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych, terapeutycznych.
- Funkcjonowanie grup socjoterapeutycznych w gminnych placówkach oświatowych i kulturalnych..
- Wspieranie rodzin w zakresie: naprawy zaburzonej komunikacji wewnątrzrodzinnej, edukowanie w zakresie właściwych metod wychowawczych, organizacji czasu wolnego dziecka i rodziny.
- Wzmacnianie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, dostarczanie rodzicom wiedzy n.t. prawidłowego wykonywania obowiązków rodzicielskich.
- Edukowanie rodziców w zakresie budowania celów życiowych z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń.
- Zwiększanie u dorastających dzieci umiejętności planowania przyszłości osobistej i zawodowej – w projekcie systemowym realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz w gimnazjum prowadzenie doradztwa zawodowego.
- Zwiększanie potencjału pomocowego poprzez tworzenie grup samopomocowych, grup wsparcia oraz ze strony społeczności lokalnej (rodziny wspierające), placówek wsparcia dziennego lub klubów młodzieżowych oraz świetlic środowiskowych.
- Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej.
- Podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej.
- Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Koordynowanie działań wszystkich służb i instytucji zajmujących się problematyką przemocy.
- Poszerzanie dostępności do informacji, publikacji i literatury.
- Podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu ochronę dziecka przed przemocą w rodzinie.

Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie w Gminie Łukta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi a także kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Realizacja zadań odbywać się będzie w sposób ciągły i systematyczny, w czasie obowiązywania Programu.

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wspieranie rodzin o niskich dochodach szczególnie z powodu wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, rodzin niepełnych			
Aktywizacja zawodowa rodzin	- motywowanie osób bezrobotnych do korzystania z usług i instrumentów rynku pracy w formie pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego, uczestnictwa w klubach pracy, szkoleniach, kursach, pracach społecznie użytecznych i prac	GOPS, PUP	2013 - 2016

	interwencyjnych,		
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w szczególności w formie posiłków w placówkach oświatowych, zaopatrzenia dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne, wypłatę zasiłków i stypendiów szkolnych	-pełna diagnoza potrzeb, - propagowanie wśród dzieci i rodziców zdrowego stylu żywienia, - informowanie rodziców o możliwości korzystania z pomocy, - wsparcie w doposażeniu placówek oświatowych (stołówki)	GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2013-2016
Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku rodzinom z dziećmi oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin ubogich	- planowanie środków finansowych na organizację wypoczynku, - dofinansowanie ze środków Gminy, kuratorium oświaty, organizacji pozarządowych, - współpraca w zakresie kwalifikowania dzieci do wypoczynku	GOPS, GKRPA, TPD, szkoły, kuratorium oświaty	2013-2016
Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką rodziny	- organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji interdyscyplinarnych - praca w zespołach interdyscyplinarnych na rzecz rodziny,	GOPS, organizacje społeczne, pedagodzy szkolni, kuratorzy zawodowi i społeczni, służba zdrowia	2013-2016

Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, zagrożonych patologią w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie zasobów tkwiących w rodzinach.

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej			
Rozbudowa sieci/wzrost świadczeń w zakresie poradnictwa specjalistycznego w szczególności: prawnego-bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, rodzinnego oraz w formie pracy socjalnej dla rodzin naturalnych i zastępczych	-prowadzenie akcji informacyjnej o możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej (strony internetowe, tablice ogłoszeń, gazetki szkolne, informatory o zasobach Gminy), - planowanie poradnictwa specjalistycznego w projektach i programach (poradnictwo indywidualne i grupowe – warsztaty), -organizowanie warsztatów w ramach „ Szkoły dla rodziców”,	GOPS, GKRPA, szkoły, przedszkola, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, TPD	2013-2016

	-świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci niepełnosprawnych, - zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu		
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych, terapeutycznych	- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej zakresie uzależnień i przemocy, - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, grupowych zajęć profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych, -wczesna profilaktyka (przedszkola) : „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”	GKRPA, pedagogzy i dyrektorzy szkół	2013-2016
Organizowanie grup socjoterapeutycznych w placówkach oświatowych	- grupowe zajęcia z dziećmi i młodzieżą o charakterze profilaktyczno-wychowawczym i socjoterapeutycznym	GKRPA, dyrektorzy szkół, GOK	2013-2016
Wspieranie rodzin w zakresie: naprawy zaburzonej komunikacji wewnątrzrodzinnej, edukowanie w zakresie właściwych metod wychowawczych i organizacji czasu wolnego dziecka i rodziny. Edukowanie rodziców w zakresie budowania celów życiowych dziecka z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń	- poradnictwo specjalistyczne indywidualne i grupowe, - poruszanie tematyki na spotkaniach, wywiadówkach z rodzicami,	GOPS, PP-P, placówki oświatowe, GKRPA, GOK	2013-2016
Zwiększanie u dorastających dzieci umiejętności planowania przyszłości osobistej i zawodowej	- planowanie zadania w projektach i programach, - poradnictwo indywidualne, - spotkania z pedagogami szkolnymi, doradcami zawodowymi, pośrednikami pracy	placówki oświatowe – pedagodzy szkolni, pracownicy socjalni	2013-2016
Zwiększenie potencjału rodziny poprzez tworzenie grup samopomocowych i grup wsparcia.	- motywowanie osób/rodzin do tworzenia grup wsparcia i samopomocowych, - inicjowanie tworzenia grup, wsparcie organizacyjne i przez specjalistów grup przez bezpłatne udostępnianie bazy lokalowej,	GOPS, GKRPA	2013-2016
Organizowanie dla rodzin wsparcia – tworzenie systemu rodzin wspierających.	- propagowanie idei rodziny wspierającej, - obejmowanie rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi tą formą wsparcia,	GOPS	2013-2016

Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej	- wczesna diagnoza środowisk zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, - kierowanie wniosków do sądu o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej (w sytuacji zagrożenia dobra dzieci) - współpraca z sądem, PCPR, szkołą, policją	GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, PP-P	2013-2016
Podjęcie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej	- praca socjalna z rodzinami, których dziecko czasowo zostało umieszczone w pieczy zastępczej, udzielanie rodzinie innych form wsparcia poprawiających funkcjonowanie rodziny , poradnictwo specjalistyczne	GOPS, Policja, GKRPA	2013-2016
Podjęcie działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu ochronę dziecka przed przemocą w rodzinie.	- projektowanie programów w zakresie profilaktyki i prewencji w zakresie p/działania przemocy w rodzinie, - organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Morąg, - organizacja debat i konferencji	GOPS, GKRPA, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia	2013-2016
Koordinowanie działań służb i instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności służb	- organizowanie debat, konferencji udział pracowników służb i instytucji w szkoleniach własnych i organizowanych przez instytucje zewnętrzne, - praca w zespołach interdyscyplinarnych	GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, PP-P, Policja, służba zdrowia	2013-2016

Realizatorzy Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2016 realizowany będzie przez następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukcie (koordynator Programu),
- Urząd Gminy – placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Dom Kultury

Realizatorzy Programu winni przy realizacji zadań wynikających z Programu współpracować z innymi podmiotami takimi jak:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PP-P),
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szymanowie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Morągu,
- służba zdrowia funkcjonująca na terenie gminy,
- organizacje pozarządowe zajmujące się dzieckiem i rodziną,

- kościoły i związki wyznaniowe,
- Komisariat Policji,
- Sąd Rejonowy w Ostródzie (kuratorzy zawodowi i społeczni)
- Prokuratura
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia

Określenie spodziewanych rezultatów

1. Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
2. Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowania pozytywnych zmian.
3. Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
4. Zapobieżenie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
5. Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
6. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej, w tym w szczególności w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
7. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące Program,
8. Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców,
9. Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.
10. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

Źródła finansowania Programu

Zakłada się, że Program finansowany będzie ze środków:

- 1) budżetu Gminy,
- 2) budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- 3) innych funduszy, programów i źródeł.

Środki finansowe na realizację programu planowane będą przez poszczególnych realizatorów Programu, aby w sposób jak najskuteczniejszy zostało wykonane założone zadanie.

Monitoring i ewaluacja Programu

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitorowanie programu będzie procesem systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat realizowanych celów programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. W oparciu o uzyskiwanie bieżących informacji w ramach monitorowania możliwe będzie szybkie identyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości, a dzięki temu podejmowanie działań zaradczych.

Dane uzyskane z monitoringu będą dotyczyć m.in. ilościowego pomiaru poszczególnych celów programu, określać będą efektywność programu, czy i w jaki sposób zasoby, zwłaszcza finansowe zostały przetworzone na rezultaty, jak skuteczny jest program czyli do jakiego stopnia program przyczynił się do osiągnięcia zaplanowanych w programie celów szczegółowych i ogólnych.

Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń, przedkładanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łukcie, w terminie do 31 stycznia następnego roku, po zakończeniu roku kalendarzowego.

Ocenię podlegać będą przede wszystkim:

- stopień realizacji celów szczegółowych,
- badane wskaźniki,
- zaangażowanie realizatorów zadań określonych w poszczególnych celach.

Wskaźniki ewaluacji:

- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z rozbiciem na formy pomocy,
- liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (w tym rodziny wieloproblemowe) i udzielone rodzinom formy wsparcia, w tym w szczególności poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, socjalne oraz w formie terapii rodzinnej, terapii odwykowej
- liczba spraw skierowanych do Sądu Rodzinnego w związku z niewłaściwie sprawowaną władzą rodzicielską i sposób rozstrzygnięcia przez Sąd,
- liczba interwencji Policji i pracowników socjalnych w związku z przemocą w rodzinie, niewłaściwie sprawowaną władzą rodzicielską,
- liczba wszczętych postępowań poprzez założenie Niebieskiej Karty –a przez Policję, pomoc społeczną, przedstawicieli oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i służbę zdrowia,
- liczba rodzin objętych pomocą w formie interwencji kryzysowej,
- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
- liczba rodzin objęta pomocą ze strony rodziny wspierającej,
- Liczba rodzin biorąca udział w „ Szkole dla rodziców”
- liczba dzieci objęta wsparciem socjoterapeutycznym,
- liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej,
- liczba dzieci objętych pomocą profilaktyczną, korekcyjną,
- liczba dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej,
- liczba zorganizowanych szkoleń, narad, konferencji, spotkań w tym interdyscyplinarnych o tematyce funkcjonowaniu rodziny oraz liczba uczestników (dzieci, młodzież, rodzice, wychowawcy itd.),
- liczba rodzin objętych wsparciem przez zespół interdyscyplinarny
- liczba projektów własnych w zakresie profilaktyki, edukacji dzieci i rodziców realizatorów i partnerów Programu – liczba uczestników, efekty zakładanych celów , koszty, wysokość środków przeznaczonych na realizację w tym środki uzyskane z datacji Gminy,
- wydatkowana kwota przez Gminę za pobyt dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej, w związku z zatrudnianiem asystenta rodziny .

W terminie do 15 marca każdego roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów i partnerów Programu, przedkładać będzie Wójtowi Gminy Łukta sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Łukta Wójt Gminy składać będzie Radzie Gminy w terminie do 31 marca każdego roku, stosownie do art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Kazimierz Biedulski